

Stichting IBBY-Nederland is de Nederlandse sectie van de International Board on Books for Young People. De missie van IBBY is om elk kind wereldwijd toegang te geven tot boeken van hoge kwaliteit, met name kinderen die hier niet vanzelfsprekend mee in aanraking komen. Boeken waarin kinderen zichzelf kunnen herkennen en boeken als raam naar de rest van de wereld.

In 2021 heeft IBBY-Nederland zich voor deze missie ingezet door o.a. Nederlandse auteurs, illustratoren en leesbevorderaars voor te dragen voor internationale prijzen en tentoonstellingen, (inter)nationale leesbevorderingsprojecten te steunen, vrienden van IBBY en andere geïnteresseerden te informeren over kinder- en jeugdliteratuur en recent wetenschappelijk onderzoek hiernaar, boeken van hoge kwaliteit nationaal en internationaal onder de aandacht te brengen, o.a. op het gebied van diversiteit, door advies te geven op het gebied van meertalige collecties en door de internationale contacten te onderhouden.

VOORDRACHTEN VOOR INTERNATIONALE PRIJZEN, COLLECTIES EN TENTOONSTELLINGEN

IBBY-Nederland is de enige Nederlandse instantie die voordrachten mag verzorgen voor de prestigieuze H.C. Andersen Awards, de Biennial of Illustrations in Bratislava en verschillende andere internationale prijzen en collecties.

De meeste prijzen van IBBY International zijn tweejaarlijks. Dit betekent dat IBBY-Nederland in de even jaren nominaties verzorgt voor ongeveer de helft van deze prijzen en collecties en in de oneven jaren voor de andere helft. Alleen de Astrid Lindgren Memorial Award, waarvoor IBBY-Nederland een van de aangewezen instanties is die nominaties mag indienen, is jaarlijks. Een nominatie houdt over het algemeen in dat er een uitgebreid nominatierapporten wordt verzorgd in combinatie met het insturen van boeken uit het oeuvre van de genomineerde. Deze boeken worden altijd kosteloos beschikbaar gesteld door de uitgeverijen.

In 2021 werden nominaties verzorgd voor de H.C. Andersen Awards, de Astrid Lindgren Memorial Award (ALMA), de Asahi Reading Promotion Award, de Honour List en de Biennial of Illustrations.

Genomineerden H.C. Andersen Awards 2022

De Hans Christian Andersen Award is de hoogste internationale onderscheiding die wordt toegekend aan auteurs en illustratoren van kinderboeken. De prijs wordt elke twee jaar door IBBY International uitgereikt aan een auteur en een illustrator die met hun werk een belangrijke, blijvende bijdrage hebben geleverd aan de kinder- en jeugdliteratuur. Voor 2022 nomineerde IBBY-Nederland dit jaar:

Auteur: Tonke Dragt

Illustrator: Sylvia Weve

Lees hier meer: <https://www.ibby-nederland.nl/hans-christian-andersen-awards>

Genomineerden ALMA 2022

De Astrid Lindgren Memorial Award (ALMA) is in 2002 ingesteld door de Zweedse regering ter nagedachtenis aan de in dat jaar overleden Zweedse schrijfster Astrid Lindgren.

De prijs bedraagt 5 miljoen Zweedse kronen, wat het tot de grootste (geld)prijs voor kinder- en jeugdliteratuur en leesbevordering maakt. IBBY-Nederland nomineerde dit jaar:

Nationaal:

Auteur: Tonke Dragt

Illustrator: Thé Tjong-Khing

Internationaal:

Auteur en leesbevorderaar: Aidan Chambers

Leesbevorderende instantie: Internationale Jugendbibliothek München

Lees hier meer: <https://www.ibby-nederland.nl/astrid-lindgren-memorial-award>

Genomineerden Asahi Reading Promotion Award 2022

De IBBY-Asahi Reading Promotion Award wordt tweejaarlijks uitgereikt aan een organisatie die bijzonder werk verricht op het gebied van leesbevordering en daarbij een blijvende bijdrage levert aan het samenbrengen van kinderen en boeken. IBBY-Nederland nomineerde dit jaar twee organisaties:

De VoorleesExpress

De Verhalenweverij

Lees hier meer over de genomineerde organisaties: <https://www.ibby-nederland.nl/ibby-asahi-reading-promotion-award>

IBBY Honour List 2022

De IBBY Honour List is een tweejaarlijkse selectie van recent gepubliceerde boeken van hoge kwaliteit, ter ere van schrijvers, illustratoren en vertalers uit de landen met een IBBY-sectie. De titels worden geselecteerd door de nationale secties, die per categorie één boek voordragen dat uitmunt in tekst, illustraties of vertaling. IBBY-Nederland draagt naast Nederlandstalige boeken ook Friestalige boeken voor in de categorieën 'tekst' en 'vertaling'. Hiervoor wordt advies ingewonnen bij de werkgroep It Fryske Berneboek.

Voor 2022 droeg IBBY-Nederland de volgende titels voor:

In de categorie 'Vertalingen'

- Bernadette Custers voor haar Nederlandse vertaling *Wachten op de wind* van Oskar Kroon (Lannoo, 2021).
- Rymke Zijlstra voor haar Friese vertaling *De bruorren Liuwehert* van Astrid Lindgren (Utjouwerij Regaad, 2019).

In de categorie 'Illustraties':

- Charlotte Dematons voor *Alfabet* (Hoogland & Van Klaveren, 2020).

In de categorie 'Tekst':

- Edward van de Vendel voor *Gloei* (Querido, 2020).
- Baukje Wytsma voor *Silke & Miss Dee* (Afûk, 2019).

Er was dit jaar veel aandacht van de Friese media voor de Friestalige nominaties. Zie o.a.

<https://www.omropfryslan.nl/nieuws/1100677-vertaling-de-bruorren-liuwehert-op-prestigieuze-lijst-de-taal-van-mijn-hart> en <https://lc.nl/cultuur/Kinderboek-Silke-Miss-Dee-voorgedragen-voor-IBBY-Honour-List-27104794.html>

In Nederland wordt de Honour List ook gebruikt als bron voor boeken van hoge kwaliteit in andere talen bij het samenstellen van titellijsten voor meertalige collecties. Zeven reizende tentoonstellingen van de Honour List collectie reizen vanaf 2022 de wereld over en worden daarna opgenomen in de permanente collectie van internationale bibliotheken in onder andere Japan, Rusland, Slowakije, Zwitserland, de Verenigde Staten en Duitsland.

Lees hier meer: <https://www.ibby-nederland.nl/ibby-honour-list>

Biennial of Illustrations in Bratislava

Om het jaar vindt de Biennial of Illustrations Bratislava plaats. Tijdens de Biennale wordt de prestigieuze Grote Prijs (Grand Prix) uitgereikt, samen met vijf Gouden Appels en vijf Medailles (plaques) voor de beste illustraties uit de tentoonstelling. De Grand Prix is een van de oudste en meest prestigieuze prijzen voor illustratoren van kinderliteratuur. IBBY-Nederland verzorgt de Nederlandse selectie en de verzending van origineel werk van Nederlandse illustratoren wordt in samenwerking met het Nederlands Letterenfonds gedaan.

De volgende illustratoren (op alfabetische volgorde) en illustraties uit de volgende boeken zijn geselecteerd voor inzending naar de BIB 2021:

- Charlotte Dematons met illustraties uit *Alfabet* (Hoogland & Van Klaveren, 2020)
- Linde Faas met illustraties uit *De jongen en de walvis* (Lemniscaat, 2019)
- Djenné Fila met illustraties uit *De vuurvogel* (Volt, 2020)
- Annemarie van Haeringen met illustraties uit *De dag waarop de draak verdween* (Leopold, 2019)
- Pieter van den Heuvel met illustraties uit *De verhuisdieren* (Gottmer, 2020)
- Mies van Hout met illustraties uit *Was ik maar...* (Hoogland & Van Klaveren, 2020)
- Yvonne Jagtenberg met illustraties uit *Kop op, Herman!* (Gottmer, 2021)
- Mark Janssen met illustraties uit *Altijd dichtbij* (Lemniscaat, 2020)
- Martijn van der Linden met illustraties uit *Wat je moet doen als je over een nijlpaard struikelt* (Querido, 2019)
- Milja Praagman met illustraties uit *Avonturen van de dappere ridster* (Van Holkema & Warendorf, 2020)
- Wouter van Reek met illustraties uit *Nadir en Zenith in de wereld van Escher* (Leopold, 2019)
- Ingrid & Dieter Schubert met illustraties uit *Het ei* (Hoogland & Van Klaveren, 2019)
- Ludwig Volbeda met illustraties uit *Hele verhalen voor een halve soldaat* (Querido, 2020)
- Sylvia Weve met illustraties uit *Meneer Droste van het Kinderboekenmuseum* (Hoogland & Van Klaveren, 2020)

- Barbara de Wolf met illustraties uit *Duizend vissen in de zee* (Luitingh-Sijthoff, 2021)

De illustraties zijn tentoongesteld in het Kasteel van Bratislava van 15 oktober 2021 t/m 9 januari 2022. De Nederlandse illustratoren zijn deze keer niet in de prijzen gevallen.

Lees hier meer: <https://www.ibby-nederland.nl/biennial-illustrations-bratislava>.

Overig

Het voor 2021 genomineerde boek *Het (on)gewone verhaal van Bo (en Tom)* van Tineke Honingh (Van Holkema & Warendorf, 2018) werd opgenomen in de catalogus van Outstanding Books for Young People with Disabilities. Hierin staan boeken die door voeielementen, braille of andere toevoegingen geschikt zijn voor kinderen met bepaalde beperkingen en boeken met kinderen met een beperking als hoofdpersonage.

Lees hier meer: <https://www.ibby-nederland.nl/post/catalogus-2021-ibby-outstanding-books-for-young-people-with-disabilities-gereed>.

De Duitse vertalingen van de drie boeken *Kiekeboe vierkant*, *Kiekeboe driehoek* en *Kiekeboe rond* van Mies van Hout kregen een speciale vermelding op de Honour List van de collectie Silent Books 2021. Zie <https://www.ibbyitalia.it/libri-senza-parole-destinazione-lampedusa-v-edizione/>.

ACTIVITEITEN

Op 16 april vond de jaarlijkse **studiemiddag** plaats. Door de pandemie werd deze online gehouden via Zoom. Sprekers waren:

- Niels Bakker over hoe digitaal lezen zich verhoudt tot lezen van papier
- Marloes Robijn over bibliotherapie en voorlezen aan vluchtelingenkinderen
- Loes Reichenfeld over haar KijkLeesWijzer Prentenboeken die ze heeft ontwikkeld om de interactie tussen beeld en tekst in prentenboeken te analyseren.

Er waren rond de 100 aanmeldingen. Na afloop was de opname nog enkele weken beschikbaar voor mensen die niet op de dag zelf aanwezig konden zijn.

Lees hier meer: <https://www.ibby-nederland.nl/vriendenmiddag-en-studiemiddag>

Ook de **Annie M.G. Schmidtlezing** werd dit jaar online gehouden. De lezing werd gehouden door Koos Meinderts en had de titel "Het land waar grote mensen wonen". Er werden zo'n 450 kaartjes verkocht.

Lees hier meer: <https://www.ibby-nederland.nl/annie-m-g-schmidtlezing>

Op 29 oktober vond de **vriendenmiddag** plaats in het Kunstmuseum in Den Haag. Deze middag kon doorgaan op locatie, maar er was wel een beperkter aantal plaatsen beschikbaar vanwege de toen geldende coronamaatregelen. Er waren 65 aanmeldingen, waarvan er uiteindelijk 47 aanwezig waren. 18 mensen konden niet komen in verband met verkoudheid of ziekte.

Het programma met het thema 'Over grenzen' bestond uit:

- Anne Popkema (Utjouwerij Regaad) vertelde over boeken vertalen en uitgeven in het Fries.
- Wally De Doncker (president van IBBY International van 2014-2018) hield een laudatio voor Toin Duijx gevolgd door het overhandigen van het Honorable Membership van IBBY International aan Toin, dat hem in 2020 door IBBY International werd toegekend.
- Anne Heinsbroek (VoorleesExpress) sprak over meertalig voorlezen en goed meertalig aanbod voor elk gezin.
- Woordkunstenaar Y.M.P droeg een aantal gedichten voor en vertelde over de FLOW-O-THEEK, de bibliotheek met boeken voor jongeren die hij oprichtte in urban cultuurhuis FLOW, een plek voor theater, woordkunst en creativiteit voor jongeren in Rotterdam Zuid.
- Uitreiking van de diploma's van de Honour List 2020 aan de voorgedragen auteurs, illustratoren en vertalers.

Tijdens de borrel na afloop werd er officieel afscheid genomen van Helma Van Lierop-Debrauwer en Janneke van Wijk, die eind 2020 aftraden uit het bestuur, maar van wie alleen digitaal afscheid was genomen. Lees hier meer over het programma van de middag: <https://www.ibby-nederland.nl/vriendenmiddag-en-studiemiddag>

Van 10 t/m 12 september vond het **Internationaal IBBY Congres** plaats in Moskou, dat in 2020 een jaar was uitgesteld. Deze keer kon het wel doorgaan in een wat kleinere setting en met minder internationale bezoekers dan normaal. Marloes Robijn was bij het congres aanwezig.

Het congres bestond uit een vol programma van lezingen, die zowel online als fysiek werden gehouden en van over de hele wereld te volgen waren. Het voordeel van op locatie aanwezig zijn was de mogelijkheid om te netwerken, om bestaande contacten te versterken en nieuwe mensen te ontmoeten. Marloes sprak onder andere met de president van IBBY Libanon, die het renovatieproject van de schoolbibliotheken in Beirut initieerde waaraan IBBY-Nederland in 2020 een financiële bijdrage schonk. Ook ontmoette ze degene die voor IBBY-Palestina contact houdt met de bibliotheken in Gaza, waaraan IBBY-Nederland in 2021 financieel bijdroeg. Andere ontmoetingen waren met vertegenwoordigers van andere nationale secties, schrijvers, illustratoren en leesbevorderaars van over de hele wereld.

Een deel van het congres vond plaats in de Staatskinderbibliotheek van Moskou, een inspirerende plek en een voorbeeld voor andere landen: een bibliotheek die helemaal gewijd is aan kinderboeken en activiteiten voor kinderen. Ook waren er tentoonstellingen van de Honour List 2020, de Outstanding Books 2021 en Silent Books 2021 te bezoeken.

Marloes vertegenwoordigde de genomineerden voor de Honour List 2020 bij de officiële uitreiking van de Honour List diploma's.

Een hoogtepunt van het congres was de prijsuitreiking van de IBBY iRead Outstanding Reading Promoter Award aan Marit Törnqvist. Zij werd in 2020 voorgedragen voor de prijs

door IBBY-Nederland en was een van de twee winnaars. Marit Törnqvist hield een lezing en een dankwoord. De gehele prijsuitreiking is hier terug te kijken: <https://www.youtube.com/watch?v=xDaGkMJKMEQ> (met vanaf 16:00 min. de uitreiking van de prijs aan Marit Törnqvist met daarna haar dankwoord en lezing, getiteld 'Ten bridges you can build with books').

GESTEUNDE PROJECTEN IN 2021:

Dit jaar droeg IBBY-Nederland bij aan de volgende projecten:

- 1500 euro voor de renovatie van de twee IBBY-bibliotheekjes in de Gazastrook;
- Schenking van drie dozen met zo'n 75 Young Adult-boeken voor jongeren waarin diversiteit een belangrijke rol speelt aan de FLOW-O-THEEK van urban cultuurhuis FLOW in Rotterdam;
- Betrokken bij subsidieaanvragen voor een bloemlezing in zes talen voor kinderen in azc's door Marit Törnqvist.

BESTUUR

Vanaf 1 januari 2021 is Martine Letterie de nieuwe voorzitter van IBBY-Nederland. Peter van Duijvenboden treedt in maart af als bestuurslid en wordt vervangen door Peter van Rossum, die als bestuurslid het speerpunt diversiteit en inclusie meekrijgt. Marit van der Veer, verantwoordelijk voor de communicatie van IBBY-Nederland, verlaat het bestuur eind oktober vanwege andere werkzaamheden. Zij wordt vanaf januari 2022 vervangen door Sayonara Stutgard, die verantwoordelijk wordt voor de social media, en Elke Brand, die de communicatie op zich neemt.

Sinds de tweede helft van 2021 ontvangt Marloes Robijn een vergoeding voor het uitvoeren van de niet-secretariële taken, waaronder valt het verzorgen van de nominatierapporten en inzendingen voor alle prijzen, collecties en tentoonstellingen, het organiseren van de twee prijzen van IBBY-Nederland (Miep Diekmann Thesisprijs en Jenny Smelik-IBBY Prijs), samenwerkingen en advies aan organisaties op het gebied van anderstalige titellijsten en het begeleiden van stagiairs van de Internationale Master Jeugdliteratuur van de Universiteit van Tilburg. Marloes doet dit als ZZP'er en kan daarom niet formeel zitting hebben in het bestuur vanwege regels voor stichtingen met een ANBI-status. Vanaf september is zij daarom afgetreden als secretaris. Formeel heeft Liselotte Dessauvagie nu de functie van penningmeester en secretaris, maar Marloes blijft alle secretariële taken uitvoeren als vrijwillige externe bestuurssecretaris.

COMMUNICATIE EN SOCIAL MEDIA

- Op 15 april 2021 is de geheel vernieuwde website van IBBY-Nederland online gegaan. Op 10 december 2021 was de website 2282 keer bezocht, daarvan waren 1405 unieke bezoekers.
- Sinds 15 april 2021 is IBBY-Nederland actief op Instagram en heeft daar 479 volgers. Een twitteraccount is aangemaakt en actief gebruikt tijdens de vriendenmiddag. Op Facebook – dat al langere tijd wordt gebruikt – heeft IBBY 757 likes en 840 volgers.

- Naast de ongeveer 200 vrienden die dit jaar een donatie overmaakten zijn er nog 559 ontvangers van de nieuwsbrief.
- IBBY krijgt de mogelijkheid om gratis een advertentie te plaatsen in het tijdschrift MeerTaal (verschijning staat gepland voor januari 2022).
- IBBY-Nederland stuurde dit jaar tien nieuwsbrieven, persberichten en uitnodigingen aan haar vrienden en perscontacten en was vertegenwoordigd met een aantal nieuwsberichten in de nieuwsbrief van IBBY-Europe.

OVERIG

- Van september t/m december had IBBY voor het tweede jaar twee internationale stagiairs van de Master Jeugdliteratuur aan de Universiteit van Tilburg. Zij hielden zich onder andere bezig met het aandragen van geschikte leesbevorderingsprojecten voor de Asahi Reading Promotion Award, brachten ons in contact met de nationale IBBY-sectie in hun land van herkomst (Mexico), maakten een overzichtsdokument van de opzet en criteria van de Spaanse SDG Book Club ter inspiratie voor de Nederlandse variant en plaatsten actief berichten vanuit de Facebookpagina en Instagram van IBBY-Nederland.
- Peggy Brandon van Mocca heeft een analyse gemaakt van IBBY-Nederland op het gebied van diversiteit en inclusie, waarmee IBBY-Nederland verder kan werken aan de code Diversiteit en Inclusie.
- IBBY-Nederland ging een nieuwe internationale vriendschapsband aan met IBBY Cambodja en zal vanuit Nederland een bijdrage leveren aan het opzetten van een kleine internationale bibliotheek in Cambodja.
- IBBY-Nederland initieerde een aantal nieuwe projecten, waaraan in 2022 verder wordt gewerkt. Dit zijn o.a. de Nederlandse variant van de SDG Book Club met boeken die gerelateerd zijn aan de Sustainable Development Goals van de VN, in samenwerking met NBD Biblion, de GAU, Elsevier, de IFLA en Stichting Lezen. De geannoteerde boekenlijst met boeken over het klimaat en onze planeet zal met lessuggesties gelanceerd worden in de Kinderboekenweek 2022 met het thema Gi-Ga-Groen. Ook is IBBY-Nederland in samenwerking met platform Hebban bezig met de publicatie van een regenboogboekenlijst voor de basisschoollleeftijd. Voor 2022 heeft IBBY-Nederland daarnaast plannen om een voordracht bij IBBY International te doen om International Children's Book Day te sponsoren in 2024 of 2025, iets wat jaarlijks door een andere IBBY-sectie wordt gedaan. Door dit te organiseren hoopt IBBY deze dag ook in Nederland meer op de kaart te zetten. Voor de honoraria van de auteur en de illustrator die zullen meewerken en voor de druk- en verzendkosten van de materialen, zal IBBY-Nederland een eenmalige subsidieaanvraag indienen bij een passend fonds.

